

Bitka Oko Sirovina

Author: [IWPR Balkans](#)

Rivalstvo je otpocelo medju opozicijom cim je Evropska unija najavila pomoc u dostavljanju loznog ulja za dva grada juzne Srbije. Ipak, realni rizik predstavlja rezim , koji je takodje bacio oko na ovu sirovinu.

Nis i Pirot, dva grada koja je Zapad odabrao da dobiju lozno ulje, pripremaju se za napad s jedne strane od vladinih zastupnika koji ce pokusati da ukradu ovu pomoc,a s druge od drugih opozicionih gradova koji se ljute sto su izostavljeni sa liste.

Gradonacelnik Nisa Zoran Zivkovic objavio je da ne postoji zakonski nacin da bilo ko, ukljucujuci i jugoslovenskog predsednika Slobodana Milosevica, spreći dostavljanje ulja. On je dao ovu izjavu ubrzo nakon sto je odluka o posiljci doneta u Luksemburgu 11.oktobra od strane Evropske zajednice.

Ova dva sretna grada nalaze se u juznoj Srbiji, nekih 250 kilometara od Beograda. Isporuke ce se kontrolisati sest nedelja da bi se videlo da li je moguće pomoci ljudima, a ne rezimu u Srbiji. Ukoliko se ovaj eksperiment pokaze uspesnim, mogu se ocekivati dalje isporuke goriva drugim opozicionim gradovima u Srbiji.

Ali prva opasnost za ovaj projekat dolazi sa neocekivanog mesta, iz redova opozicije. Dan posle luksemburske odluke, gradonacelnik Cacka, Velimir Ilic, optuzio je grupu G-17 nezavisnih ekonomista, koji su razvili ovu ideju, da su namerno izostavili njegov grad sa liste. Cacak je poznat po svojim opozicionim aktivnostima, cak i za vreme bombardovanja.

"Na svim sastancima kojima sam prisustvovao svi su se slozili da Cacak i Nis dobiju gorivo i da se iz ova dva grada gorivo dalje raznosi drugim mestima kojima ce biti potrebno", rekao je Ilic koji je jedan od lidera opozicionog bloka Savez za promene.

Ilic je optuzio Mladjana Dinkica, koordinatora G-17 da je u poslednjem momentu Cacak zamenio Pirotom. On dalje tvrdi da je ova odluka neosnovana s obzirom da Pirot nije stradao od bombardovanja. On veruje da ova iznenadna promena predstavlja osvetu zbog rivalstva i neslaganja medju samom opozicijom.

Dinkic je odbacio Iliceve tvrdnje. On je rekao da su Nis i Pirot izabrani kao eksperimentalni gradovi samo zbog njihove blizine bugarskoj granici, preko koje ce se odvijati prevoz sirove nafte. On je potvrdio da G-17 neće ucestvovati u ovom projektu ukoliko se on ne prosiri na ostale gradove kojima je gorivo potrebno.

Medjutim, Ilic nije jedina opoziciona licnost koja se protivila ovakvoj odluci. Mirko Bajic, predsednik Konferencije slobodnih gradova Srbije (gde vlada opozicija), uveren je da ce posle sestonedeljnog perioda, kada se ucinak ove akcije bude procenjivao biti suvise kasno za dostavu pomoci I drugim gradovima. Zima ce vec uveliko trajati.

Gradonacelnik Subotice, Jozef Kasa, lider Saveza vojvodjanskih Madjara, kritikovao je Evropsku zajednicu jer je površno prisla ovom problemu. On je izjavio da Brisel nije uspeo shvatiti tezinu ove krize koja pogadja vec deset godina stanovnike Jugoslavije.

"Njihov stav je neprihvatljiv. Ne moze se eksperimentisati sa energetskom pomoci u momentu kada nastupa sezona grejanja", rekao je Kasa. "Oni imaju vremena na pretek, ne smrzavaju se njihovi stanovnici vec nasi."

Nisu jasni motivi koji stoje iza ovih neocekivanih kritika ljudi koji su pristali da ucestvuju u ovom humanitarnom projektu. Dinkic, koordinator G-17, sumnja da neko pokusava stvoriti razdor izmedju gradova i opozicionih grupa.

Ipak izgleda da rezim predstavlja glavnu opasnost za pomoc: ukoliko se dostavljanje pomoci ne moze pravno spreciti, to ne znaci da Milosevic nece pokusati da je ilegalno spreci.

Zaista, Zivkovic, gradonacelnik Nisa, potpredsednik Demokratske stranke Zorana Djindjica, naznacio je da ce bilo kakav pokusaj da se blokira isporuka sirove nafte naici na znacajne proteste.

"Nekoliko stotina gradjana, mediji, moje kolege, ukljucujuci i mene, cekace na granici i svaki korak od dolaska do isporuke sirove nafte odvijace se u javnosti", rekao je Zivkovic. On se hvali da su planovi tako precizni da ne moze da se izgubi ni litra.

"Lozno ulje za skole i obdanista nalazice se u depoima blizu ovih ustanova i bice cuvano 24 casa",obecava on.

Potparol rezima malo je sta do sada rekao o ovom projektu. Jedino su se oglasili predstavnici Socijalisticke partije Pirota, koji su optuzili lokalne vlasti da su se prodale "neprijatelju" za mrvicu pomoci.

Ipak, Milosevic ce tesko ostati ravnodusan kada stanovnistvo pocne da prima pomoc iz zemalja Zapadne Evrope koje ga zvanicno smatraju vinovnikom svih nevolja u Srbiji. Postoji veliki rizik da ce se teretna vozila suociti sa preprekama na samoj granici ili ce im se izgubiti trag po ulasku.

Mihalj Kertes, predsednik jugoslovenskih carina, jedan je od Milosevicevih najvernijih ljudi. Posto je stupio u sluzbu 1994.godine, on je podrzao mito kao sto su "legalni carinski porezi" u vidu kartona cigareta i flase pica po putniku. On je 1997.godine pokusao da spreci ulaz sest autobusa koji je Nemacka poklonila javnom prevozu. Povukao se tek posle velikog medijskog i diplomatsog pritiska.

Po Kertesovim nadzorom je 1995.godine doslo do poznatog incidenta, kada je po prelasku granice oteta televizijska oprema koju je Zapad poslao tada nezavisnoj televizijskoj stanici Studio B. Oprema nikada nije pronadjena i smatra se da je zavrсила u Bosni i Hercegovini, u rukama bosanskih Srba.

Vlado Mares je novinar beogradske nezavisne novinske agencije BETA.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bitka-oko-sirovina>